10-10-1995

FLEVORAMA

Een paar herinneringen van voor en tijdens de wereldoorlog 1940-'45

Wanneer herinneringen worden opgehaald over de ontstaansgeschiedenis van een oud huis, is er altijd wel een grappige legende bij. Zo gaat het verhaal dat toen Flevorama in 1858 werd ontworpen door architect Van Gendt, hij verzuimd heeft in zijn ontwerp de trap naar de eerste verdieping op te nemen. Het gevolg was, dat tijdens de bouw in de hal nog een plaatsje gevonden moest worden voor dit onmisbare onderdeel van het huis!
In 1933 betrok de familie A.E.Dudok van Heel-Onnen met vier kinderen Flevorama. Flevorama was en is nog, evenals de andere grote huizen in de buurt met hun parkbossen, een heerlijke speelomgeving voor kinderen. Voordat het hek tussen Flevorama en Zuiderhof werd gezet was het Slingerbos met de mossige bospaadjes aan het eind van de Beukenlaan, bij het botenhuis aan de sloot tussen Flevorama en Berghuis, ideaal voor bijvoorbeeld spannende sluip- en speurtochten en voor ruige fietscircuits. 's Winters werden onderaan de heuvel bij Flevorama of bij het botenhuis de schaatsen ondergebonden voor de eerste schaatspogingen. Toen de jeugd groter werd, strekten hun schaatstochten zich uit tot de Naardense vestinggrachten. Nog later togen zij via de Karnemelksloot helemaal naar Ankeveen.
's Zomers werd met kano's van neefjes, nichtjes en vriendjes vanaf Flevorama naar Naarden en van daar via de bochtige zanderijsloten gevaren naar de zwemplaats op 't Graeveveldt, alwaar de kano's op karretjes naar zee werden gebracht, waar met veel plezier gezeild en gezwommen werd.

Vòòr de oorlog had de familie Dudok van Heel verscheidene keren Duitse meisjes, bekend om hun werkkracht, als hulpen in de huishouding in dienst. Zo hebben een tijd lang Hedwig en Agnes bij de familie gediend. Door haar vriendelijke optreden was vooral op Agnes bij de kinderen zeer geliefd. Het hele gezin was dan ook in tranen toen deze Agnes vóór de tweede wereldoorlog van 1939 door het nazi-regime naar Duitsland werd teruggeroepen.
In de loop van de oorlogsjaren werden ook op Flevorama enige maatregelen genomen om te trachten aan bevelen van de Duitsers te ontkomen. Zo werd om vordering te voorkomen, de auto van de heer des huizes verstopt onder een grote bladerenhoop in het bosje links van het gazon achter het huis. Na enige jaren onder steeds meer bladeren verborgen geweest te zijn, had zich een heel pakket natte humus op en om de auto ontwikkeld, maar wonder boven wonder heeft men het vehikel na de oorlog weer aan de gang gekregen. Zo kon als één van de zeer weinigen, de heer Dudok van Heel, na de bevrijding in 1945, dadelijk weer in een auto rijden.
Met de wijnvoorraad is het minder gunstig afgelopen. Kort na het bombardement van het nabij gelegen Hotel Bosch van Bredius op 21 maart 1945 werd 's avonds laat op Flevorama gebeld. Een Duitse officier stond op de stoep met enige tanks dreigend op de achtergrond bij het koetshuis. Hij kondigde aan dat Flevorama binnen de 24 uur ontruimd moest zijn. Gelukkig heeft de korte bezetting niet veel schade aangericht. Alleen de wijnrekken uit de kelder bleken in de haard te zijn opgestookt! De uitgebreide wijnvoorraad van het huis lag toen echter allang niet meer op die rekken. Alle wijn was na de inval van de Duitsers in mei 1940 fles voor fles door de gootsteen in de kelder gegoten, vanwege het gerucht, dat de Duitsers wanneer zij dronken werden, vrouwen en meisjes zouden verkrachten...
Na de oorlog is de wijnkelder weer op peil gebracht. Een verre neef, de heer Ochsner,, wijnkenner en -handelaar, kwam ieder jaar over uit Frankrijk bij welk bezoek de Châteaux van het jaar werden geselecteerd en de nodige flessen besteld.

Lange tijd hebben Kees en Marie van Amstel met hun drie kinderen in het voormalige koetshuis, toen garage en tuinmanswoning, gewoond. Kees van Amstel was tuinman en trad

zonodig op als chauffeur van de familie. De tuinman verzorgde ook de moestuin, die op het zogenaamde "lage grondje" was gelegen tussen de sloot bij het koetshuis en de weg. Er stond wel wat groente in, maar het grootste deel van de moestuin werd gebruikt als bloementuin. Mevrouw Van Heel was een groot bloemenliefhebster en plukte vaak bloemen voor haar boeketten die steeds overal in huis stonden. Naast het bloemschikken wandelde mevrouw graag met de hond over het uitgebreide terrein.
Maar bovenal was zij een buitengewoon goede en charmante gastvrouw, bij wie jong en oud graag kwam.
In het koetshuis is de inrichting voor het opbergen van het paardentuig nog steeds aanwezig. Boven de stallen bevindt zich een grote ruimte, de zogenaamde biljartkamer, naar het biljart dat daar vroeger stond . Tot in hun volwassenheid was het voor de kinderen van Flevorama en hun aanhang een heerlijke ruimte om samen te komen en zich daar op velerlei wijzen te vermaken.

A.P.K.v.R.

(met dank aan mevrouw E.J. Brandes - Dudok van Heel)